

Uutinen AUTOVERO.FI internet-sivustolla:

EY:n tuomioistuin totesi ELV:n perimisen syrjiväksi – kymmenien miljoonien veronpalautukset yksityisille autotuojuille

Yhteisöjen tuomioistuin vahvisti tänään komission kanteen johdosta antamassaan tuomiossa aiemman kantansa, että autoverosta perittävän arvonlisäveron (elv) periminen on syrjivää. Tuomioistuin hylkäsi valtiovarainministeriön, tullin, Helsingin hallinto-oikeuden ja Korkeimman hallinto-oikeuden tulkinnan, jonka mukaan veron periminen oli sallittua.

– Tuomion johdosta käytetyn auton yksityinen maahantuoja voi saada palautuksena 18,03 prosenttia maksamastaan rekisteröintiverosta, eli keskimäärin hieman yli 1 000 euroa ajoneuvoa kohti, kertoo autoverotukseen perehtynyt OTK Santtu Turunen.

Muutosta voi vielä hakea vuonna 2006 tai myöhemmin tehtyyn veropäätökseen, mutta voi olla, että viranomaiset päättävät oikaista päätökset ilman valitustakin. Muutoksenhakukelpoisia päätöksiä on noin 70 000 kappaletta, ja yhteensä tämä merkitsee noin 80 miljoonan euron veronpalautuksia ja valtavaa oikaisuhanketta.

Ellei liikaa maksettua veroa palauteta viranomaisaloitteisesti myös valitusaikaa pitemmältä ajalta, kysymys vuosina 2002 – 2005 tehtyjen veropäätösten kohtalosta ratkeaa vahingonkorvausvastuukysymyksenä. Näitä tapauksia on yhteensä noin 80 000 – 100 000, ja veroa niissä on peritty noin 80 – 100 miljoonaa. Yhteisöjen tuomioistuin ei ole muuttanut kantaansa ja totesi nimenomaisesti, että Suomen valtio ei voi vedota asian epäselvyyteen rajoittaakseen tuomion ajallisia vaikutuksia.

Lisätietoja: OTK Santtu Turunen, gsm 050 305 9410
www.autovero.fi

Autovero.fi-sivustolla aiemmin julkaistu viisi autoverosta perittävää arvonlisäveroa eli elviä käsittelevää artikkelia: <http://www.autovero.fi/artikkelit.php?katid=9>

Taustatietoa

Tuomioistuimen päätöksessä oli kysymys ensisijassa siitä, saako yksityisiltä autontuojuilta periä niin sanottua autoverosta perittävää arvonlisäveroa (elv). Veron ajatuksena oli poistaa se veroetu, jonka yksityinen tuoja olisi saanut, kun hänen maksamastaan autoverosta ei olisi tarvinnut maksaa arvonlisäveroa. Autoliikkeissä rekisteröityinä myytävissä autoissa arvonlisävero oli maksettava koko kauppahinnasta, myös autoveron

osuudesta. Järjestely toteutettiin niin, että *elv* perittiin autoverotuksen yhteydessä sekä yksityisiltä että arvonlisäverovelvollisilta tuojilta, mutta autoliikkeet saivat vähentää *elvin* arvonlisäverotuksessa. Näin ollen kaupalliset autotuojaajat eivät tosiasiaassa maksaneet lainkaan *elviä*.

Jo tuomiossa Siilin vuonna 2002 yhteisöjen tuomioistuin päätti, että autoverosta perittävä vero ei ole arvonlisävero, vaan autoveron eli rekisteröintiveron korotusosa. Tämän vuoksi veroa on alettu Suomessa kutsua ei-arvonlisäveroksi eli *elviksi* vastakohtana arvonlisäverolle eli *alville*. Tuomiossa Siilin yhteisöjen tuomioistuin totesi myös, että *elviä* saa periä enintään sen verran, kuin sitä on jäljellä Suomessa jo rekisteröidyn samanlaisen auton jäännösarvossa. Suomessa Siilin ja osa asiantuntijoista tulkitsi tuomion merkitsevän, että *elviä* ei saa periä yksityisessä tuonnissa. Viranomaiset ja KHO päättivät kuitenkin, että *elvin* periminen voi jatkua.

Tuomion Siilin jälkeen vuonna 2004 yhteisöjen tuomioistuin antoi ratkaisun asiassa Weigel, joka koski Itävallan vastaavaa järjestelmää. Itävallan malli vastasi tavoitteiltaan ja vaikutuksiltaan suomalaista, vaikka Itävallassa rekisteröintiveron korotusosa perittiin vain yksityisiltä tuojilta, kun Suomessa vero perittiin ensin kaikilta ja palautettiin sitten vähennysoikeuden kautta arvonlisäveroverovelvollisille tuojille. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että korotusosan periminen oli yhteisöoikeuden vastaista. Edes asiassa Weigel annetun tuomion jälkeen viranomaiset, Helsingin hallinto-oikeus ja KHO eivät muuttaneet kantaansa, vaan *elvin* kantaminen jatkui edelleen Suomessa.

Välittömästi sen jälkeen kun KHO oli uudistanut hyväksyvän kantansa *elviin* asiassa KHO 2006:95, Euroopan komissio nosti Suomea vastaan kanteen *elvin* syrjivyyden perusteella. Muun muassa MEP Ari Vatanen oli kannellut Komissiolle *elvin* syrjivyydestä.

Yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisu

Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että *elvin* periminen on syrjivää myös Suomessa. Se vahvisti siis jo asiassa Siilin ottamansa kannan. Tuomioistuin totesi myös, että Suomessa käytössä ollut *elvin* vähennysoikeus arvonlisäverosta oli arvonlisäverodirektiivin vastainen.

Autoverotukseen perehtynyt juristi **OTK Santtu Turunen** ei pidä ratkaisua yllättävänä:

-EY:n tuomioistuin uudisti aiemmin kahdessa samaa oikeuskysymystä koskevassa asiassa antamansa oikeusohjeen. Suomessa olisi pitänyt noudattaa sitä jo vuonna 2002 annetun Siilin-ratkaisun perusteella, mikä käy selvästi ilmi tänään annatusta yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisusta.

Tuomion seuraukset

Autoveropäätöksiin, joilla siis myös *elv* on peritty, voi hakea muutosta kolmen vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jonka aikana ensimmäinen autoa koskeva veropäätös on tehty. Näin ollen vuonna 2006 tai myöhemmin tehtyihin ensiverotuspäätöksiin voi vielä hakea muutosta. Vuoden 2006 alun jälkeen on tehty arvion mukaan noin 70 000 päätöstä, joissa perittyä *elviä* ei ole vähennetty arvonlisäverotuksessa. Kaikkiin palautusten määrä voi nousta 80 miljoonaan euroon, jos kaikki palautukseen oikeutetut hakevat muu-

tosta tai jos liikaa perityt verot palautetaan ilman eri valitusta. Jos kaikki palautukseen oikeutetut hakevat muutosta päätökseen, tullin käsiteltäväksi tulee siis noin 70 000 oikaisuvaatimusta.

-Yksinkertaisinta ja halvinta olisi, että liikaa perityt verot palautettaisiin automaattisesti, eikä kaikkien verovelvollisten tarvitsisi tehdä valitusta, *OTK Santtu Turunen* toteaa.

Lisäksi *elvin* voivat saada takaisin ne, jotka ovat hakeneet ennen vuotta 2006 tehtyihin päätöksiin muutosta määräajassa, jos valituksessa on vaadittu *elvin* palauttamista ja jos valitusta ei ole tältä osin vielä lainvoimaisesti eli lopullisesti hylätty tullissa, hallinto-oikeudessa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Tällaisia asioita lienee vireillä noin 5 000. Jos tulli, hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus on hylännyt *elv*-vaatimuksen lainvoimaisesti, verovelvollinen voi yrittää hakea tuomionpurkoa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Myös tällaisia tapauksia lienee noin 5 000.

Oikeuden valittaa virheellisestä veropäätöksestä ovat menettäneet ne, jotka eivät ole hakeneet muutosta määräajassa tai joiden valitus on lopullisesti hylätty hallinto-oikeudessa. Muutoksenhaku on *elv:n* osalta jäänyt kokonaan tekemättä arvion mukaan 90 000 – 100 000 päätöksestä. Hallinto-oikeudet ja tulli ovat hylänneet *elv*-vaatimukset arvion mukaan noin 5 000 tapauksessa. Näin ollen veroa maksaneet ovat menettäneet oikeuden hakea muutosta yhteensä jopa 100 miljoonan euron virheellisesti perittyihin veroihin.

Autoverotukseen perehtynyt juristi *OTK Santtu Turunen* pitää valitusoikeuden menettäneiden asemaa oikeudenmukaisuusnäkökulmasta ongelmallisena:

-Liikaa perityt verot tulisi palauttaa automaattisesti myös niissä tapauksissa, joissa valitusoikeus on vanhentunut. Oikeudenmukaisuusnäkökulmasta olisi kestävämpää, että viranomaisten ja tuomioistuinten toimintaan ja ohjeisiin luottaneet menettäisivät rahansa, ja että oikeudenvastaisen veron saisivat takaisin vain ne, joiden tulkinta eurooppaoikeuden sisällöstä on osunut viranomaisia paremmin oikeaan.

Valituskelvottomien verojen palauttamista arvioitaessa on otettava huomioon, että viranomaisten antamissa tiedotteissa, ohjeissa ja haastatteluissa on korostettu KHO:n ja viranomaisten tulkintoja, joiden mukaan *elvin* periminen olisi ollut sallittua. Voidaan kysyä, olisiko viranomaisten tullut ohjeistaa verovelvollisia hakemaan muutosta valitusoikeuden säilyttämiseksi, kunnes asia on ratkaistu yhteisöjen tuomioistuimessa. Puuttuvan tai jopa harhaanjohtavan ohjeistuksen voitaneen katsoa puoltavan verojen palauttamista.

Jos veroja ei palauteta vapaaehtoisesti siltä osin kuin valitusoikeus on menetetty, on mahdollista, että menetetystä *elveistä* vaaditaan valtiolta vahingonkorvausta EU:n jäsenvelvoitteiden laiminlyönnin perusteella. Tällainen menettely aiheuttaa huomattavasti enemmän kuluja kuin automaattinen palautus.

Kiellettyä veroa maksaneet kärsivät vahinkoa, vaikka saisivatkin palautuksia

Vaikka verovelvollinen voisikin vielä saada valitusprosessissa liikaa maksamansa veron takaisin, hänelle koituu joka tapauksessa tappioita. Ensinnäkin oikaisuvaatimuksen laatimisesta aiheutuvia *kuluja* ei korvata. Myös niiltä, jotka valittivat säädetyssä ajassa esimerkiksi vuosina 2002 – 2005 tehdystä päätöksestä ja

siten säilyttivät oikeuden saada vero takaisin, poistettiin takautuvasti oikeus oikeudenkäyntikulujen korvaukseen vuonna 2008.

Jo vuonna 2004 liikaa peritylle autoverolle maksettava *palautuskorko* muutettiin selvästi Euroopan keskuspankin viitekorkoa ja siten myös verovelvollisen pankille maksamaa markkinakorkoa alhaisemmaksi. Itse asiassa korkotaso on ainakin ajoittain ollut jopa inflaatiota alhaisempi. Lisäksi palautusvaatimusten käsittely on tähän mennessä *kestänyt* monissa tapauksissa jopa kolmesta viiteen vuoteen, eikä odotettavissa oleva *elv*-asioiden käsittely varmaankaan helpota tilannetta. Näin ollen väärin peritty raha on ollut pitkään pois verovelvollisen vapaasti käytettävistä, eikä palautettava summa enää vastaa reaaliarvoltaan väärin perittyä veroa.

Jatkuvat virheet ovat oikeusturvaongelma

Tuomio konkretisoi osuvasti autoverotukseen liittyviä oikeusturvaongelmia. Valtiovarainministeriöllä on jo ollut lähes viisitoista vuotta aikaa sopeuttaa autoverotus EU:n yhteismarkkinoihin. Tästä huolimatta riidat ja epäselvyydet eivät tunnu loppuvan. *Elvin* lisäksi autoverotuksessa on ollut ongelmia muun muassa arvonmäärityksessä ja jäännösveron prosenttiosuuden määrittämisessä. Näiltä osin tuomioistuinten linja tullee selviämään ajan myötä. KHO on kuitenkin jo edellyttänyt, että päätösten perustelut on kerrottava verovelvolliselle sekä alentanut verotusarvoa epävarmuustekijöiden vuoksi ennakkoratkaisussaan. Autoveroasiat ovat ruuhkauttaneet hallinto-oikeusjärjestelmää, mikä on heikentänyt oikeusturvaa myös muissa asiaryhmissä. Epäselvyyksien takia monia autoveropäätöksiä on oikaistu jo useita kertoja. Lisäksi oikaisuvaatimusten käsittelyajat ovat venyneet jopa useisiin vuosiin.

Lisätietoja: OTK Santtu Turunen, gsm 050 305 9410
www.autovero.fi

Autovero.fi-sivustolla aiemmin julkaistu viisi autoverosta perittävää arvonlisäveroa eli elviä käsittelevää artikkelia: <http://www.autovero.fi/artikkelit.php?katid=9>